

Koninklijke Nederlandse Dambond
verrassend slagvaardig

Discussiestuk over herstructurering van de Nationale Competitie

Versie 2

februari 2023

Inleiding:

De Nationale Competitie van de KNDB (in het vervolg afgekort tot NC) is de competitievorm waarin een groot gedeelte van de Nederlandse dammers hun sport in teamverband beoefenen. Het is de grootste en sterkste damcompetitie mondiaal. Het is een goedlopende en goedgeorganiseerde competitie waarvan de wedstrijdbepalingen helder in het Spel & WedstrijdReglement zijn vastgelegd. Kortom, de moeite waard om te behouden, te koesteren en zo mogelijk de deelname te vergroten. Maar daarover zijn zorgen. Het ledenaantal van de KNDB daalt en het aantal deelnemers aan de NC neemt af. In 2008 namen er meer dan 1300 leden deel, in 2022-2023 was dat tot ca. 1000 gedaald. In de afgelopen jaren waren verschillende maatregelen nodig zoals het invoeren van 8-tallen in de 2^e klasse, en –als tijdelijke maatregel bedoeld- 8-tallen in 1^e klasse.

Zijn zulke noodmaatregelen voortdurend nodig de komende jaren? Zijn incidentele maatregelen en “bijschaven” voldoende? Is de competitieopzet zoals we die kennen passend bij het huidige ledenaantal?

Om een antwoord te vinden op deze vragen heeft het KNDB bestuur in de vergadering van 17 februari 2022 besloten dat hier een onderzoek nodig was. Het onderwerp kwam enkele keren terug in de bestuursvergadering. In september werd besloten dat aan een in te stellen werkgroep gevraagd zou worden een onderzoek uit te voeren.

Uiteindelijk kwam het tot de vorming van een kernwerkgroep Herstructurering met daarin als deelnemers Guido van de Berg, Jan Masselink, Wouter Morssink, Michel Stempfer, Paul van de Veen en Alex Mathijsen. De werkgroep kwam bijeen op 16 november, 21 december, 25 januari en 8 februari. Van elke bijeenkomst werd kort verslag gemaakt en er werden de nodige mails uitgewisseld.

De opdracht:

Als werkgroep zien we het als primaire opdracht om te onderzoeken of de huidige opzet van de NC nog wel past bij het huidige ledenaantal en in de huidige tijd. Als tweede de vraag hoe de NC toekomstbestendig zou kunnen worden georganiseerd. En daarbij ook: áls we zouden komen tot een voorstel voor een nieuwe opzet, dan hoort daar ook het ‘ontwerp’ van een invoeringstraject bij.

De aanpak:

De ervaring leert dat als je 20 deelnemers bevroegt naar een alternatieve opzet, je 20 verschillende visies terugkrijgt. Om deze valkuil te vermijden is een zorgvuldige aanpak van de onderzoeksvraag nodig.

We hebben allereerst gekozen om als kleine voorbereidende groep te starten, te komen tot een beperkte set uitgewerkte ideeën en daarover vervolgens een selecte vertegenwoordiging uit de damwereld te bevragen. Vertegenwoordigers van verenigingen met meerdere teams, enkele (oud) wedstrijdleiders en oud-bestuurders, spelersvertegenwoordiging en de leden van de Bondsraad.

Als te doorlopen fasen zien we:

1. Oriënterende fase
2. Probleemonderzoekende fase
3. Formulering van eisen, beoordelingscriteria en wegingsfactoren
4. Brainstormfase
5. Aanpassing & aanscherping van ingebrachte ideeën
6. Openstaande vragen/consultatie van een aantal verenigingen & personen
7. Aanpassing & verwerking daarvan
8. Eindrapportage aan het bestuur

De fasen 1 t/m 5 zijn nu doorlopen. We hebben een goed beeld van de problematiek, van het tijdsplan, van mogelijke oplossingsrichtingen en we hebben een aantal essentiële vragen geformuleerd waar we binnen de werkgroep geen antwoord op kunnen geven.

Daarmee zijn we aangekomen bij fase 6. Over een aantal aspecten willen we nu de mening van een selecte groep vragen. We hebben daarbij gekozen voor:

- Vertegenwoordigers van enkele van de grotere verenigingen (met meerdere teams in de NC)
- Vertegenwoordiging van de topspelers
- Enkele oud bestuursleden (met expertise mbt de opzet van de NC)
- De leden van de Bondsraad

Maar uitsluitend een mening over bepaalde aspecten is teveel ad-hoc. Daarom is gekozen voor het organiseren van een bijeenkomst op 25 maart waar werkgroep en de bovengenoemde vertegenwoordiging bij elkaar komen.

Dit discussiestuk beschrijft samenvattend de resultaten van de nu doorlopen fasen.

1. Samenvatting oriënterende fase:

(Zie ook [bijlage](#))

- Bestudering van het proces van de herstructurering van de KNSB leverde niet heel veel op dat al niet bedacht was. Zij hadden vooral het probleem van de ontkoppeling provinciale en nationale competitie.
De aanpak dmv een kleine kernwerkgroep waar gaandeweg meer mensen in gaan meedenken lijkt ons goed bruikbaar.
- Het rapport Herstructurering NC KNDB 2019 is bestudeerd en de gegevens/tabellen/grafieken zijn aangevuld met de gegevens sinds 2019. De Corona jaren zijn zichtbaar: het aantal spelers daalde van 1200 naar 1000.
Het aantal deelnemende verenigingen daalde licht in 2022, nl. van 70 naar 68.
Het aantal teams in de 2e klasse is in 2022 ook iets gedaald, van 47 naar 44. gedaald

2. Samenvatting probleemonderzoekende fase:

(Zie ook [bijlage](#))

- Op verschillende manieren kwam steeds dezelfde conclusie naar voren. Het aantal deelnemers aan de NC zal de komende 5 jaar naar ca. **750-780** dalen.
- Die afname treft gezien de leeftijdsopbouw het hardste in de onderste klassen.
- Het huidige competitiesysteem loopt in 2024-2025 vast! (In vooral de 2^e klasse)
- De sterkteverschillen tussen teams is groter geworden. Er zijn met name in Hoofdklasse A en de 1^e klasse A wedstrijden waar per bord het sterkteverschil meer dan 200 ratingpunten is.
- Er is "*opwaartse druk*" aanwijsbaar. Vooral in de Hoofdklasse wordt een relatief groot aantal spelers gezien die er qua speelsterkte eigenlijk niet thuishoren. Het is een aanwijzing dat het ook in de Hoofdklasse steeds lastiger wordt om een 10-tal uit te brengen. Er wordt aangevuld uit lagere klassen. Het gaat in beide klassen om 21%. Dat zijn forse aantallen spelers die vooral "voor hun club" op weg gaan maar vrij zeker gaan verliezen.

3. Formulering van eisen, beoordelingscriteria en wegingsfactoren

Eisen:

- De NC is de sterkste damcompetitie ter wereld en daarmee een visitekaartje voor de KNDB. Deze PR werking moet behouden blijven.
- De NC dient qua inrichting flexibel te zijn en geschikt om van 1000 naar 750 deelnemers te schalen zonder verdere principiële ingrepen.
- De NC moet spelplezier verschaffen aan iedereen die er aan deelneemt. Spelplezier is een containerbegrip dat op verschillende speelsterkten anders wordt beleefd. De krachtsverhoudingen, de reisafstanden, de teambeleving en het sociale aspect spelen allemaal een rol bij het spelplezier.
- De organisatielast¹ voor teamleiders de verenigingen mag niet onacceptabel toenemen.
- Ook voor de wedstrijdleiding moet de organisatielast werkbaar zijn.
- Er moet een invoeringstraject te bedenken zijn.

Wensen:

- Zo mogelijk worden de krachtsverschillen in een klasse kleiner.

Beoordelingscriteria:

- De mate waarin aan de gestelde eisen wordt voldaan.
- De mate waarin het voorstel afwijkt van de bekende NC opzet.

Wegingsfactoren:

Het is duidelijk dat niet elk criterium even zwaar weegt. Voor nu hebben we nog geen ideeën uitgewisseld hoe we tot die onderlinge wegingsfactoren kunnen komen.

Mogelijk bruikbare instrumenten:

- De verdeling van competitiedagen over het jaar
- De teamgrootte
- De klassegrootte
- De piramide grootte = aantal subklassen per laag
- De mogelijkheid van dubbele rondes = halve/hele competitie
- Het idee voor play-offs voor de hoogste klasse
- De mogelijkheid om voor jeugd nog een klasse toe te voegen met aangepast tempo en aanvangstijd is besproken. Dit wordt gezien als iets dat buiten de feitelijke opdracht valt. Het lijkt bij elke opzet NC wel te kunnen. Om deze reden én omdat het idee primair bedoeld is voor de jeugd hebben wij dit buiten beschouwing gelaten. Zo nodig kan de jeugdcommissie in aansluiting op de opzet voor de nationale competitie hierover een voorstel formuleren.

• ¹ Een voorbeeld van een toegenomen organisatielast is als speeldata en uit en thuis wedstrijden niet lang van te voren bekend zijn. Dan kunnen er problemen ontstaan door het niet tijdig kunnen reserveren van de speelzaal.

4. Samenvatting 1^e Brainstormfase

(Zie ook [bijlage](#))

Voor de brainstormfase spraken we af dat we ons niet wilden beperken tot aanpassingen van het huidige model maar ook revolutionair andere concepten zouden bekijken.

En in deze brainstormsessie mocht geen enkel idee afgewezen worden.

Dat leverde een bijzondere verzameling ideeën op...

1. De NC spelen in één groep, Zwitsers
2. Knockout formule, vergelijkbaar met bekertoernooi. Afvallers spelen ook door!
3. Een 4-tallen competitie: Dus een gelijke teamgrootte en heel veel teams.
4. Een zestallen competitie:
5. Regionale voorrondes dus een indeling op regio, niet op speelsterkte!, gevolgd door een 2e fase voor het kampioenschap.
Met groepen van 4 teams en meerdere partijen op één dag zijn er 4 speeldagen nodig.
6. Meerdere wedstrijden centraal (met kortere speeltijd)
7. 1e en 2e klasse samenvoegen b.v. 1xEreklasse 10-tal, 3xHoofdklasse en 6x1e klasse (8-tallen)
8. NC organiseren als rating competitie, geen promotie, vrije inschrijving
9. Een nieuwe piramide met kleinere klassen van 8 teams, een forse nacompetitie/play-offs, meer groepen per klasse
10. Indelen in poules, gevolgd door een knockout fase, soort van Champions League
11. Competitie over een langere periode spelen, b.v. van sept. tot mei, om de 3 of om de 4 weken.
12. Op rating in Ereklasse en Hoofdklasse, alles daaronder Zwitsers
13. Een dubbele competitie
14. Een verplichte opstelling
15. Ereklasse op en andere dag en niet perse om de 2 weken spelen

Enkele voorstellen worden gezien als extra's die in allerlei basisvarianten mogelijk zou zijn.

B.v. de verplichte opstelling op sterkte, het over een langere periode spelen, play-offs.

In de [bijlage](#) zijn deze ideeën stuk voor stuk verder uitgewerkt.

5. Aanpassing en aanscherping van ingebrachte ideeën

Zie de [bijlage](#)

In bespreking van deze ideeën werd gekeken naar voor en nadelen en of die nadelen door aanpassingen weggenomen konden worden. Zie de bijlage 5 voor meer details.

Sommige ideeën bleven overeind, anderen werden ingetrokken, anderen (b.v. langer doorlopende competitie) werden gezien als iets dat tot de praktische uitwerking hoort.

Over bleven de modellen:

1. Regionale voorrondes dus een indeling op regio, niet op speelsterkte!, gevolgd door een 2^e fase voor het kampioenschap.
2. 1^e en 2^e klasse samenvoegen b.v. 1xEreklasse 10-tal, 3xHoofdklasse en 6x1e klasse (8-tallen)
3. Een nieuwe piramide met kleinere klassen van 8 teams, een forse nacompetitie/play-offs, meer groepen per klasse
4. Een dubbele competitie

6. Openstaande vragen/consultatie van een aantal verenigingen & personen

We willen de deelnemende verenigingen een aantal vragen en stellingen voorleggen.

Bij enkele vragen en stellingen hebben we met + en – enkele voor/nadelen aangegeven.

1. Is een dubbelrondige competitie met 6 teams wenselijk?
+ evenredige verdeling van reistijd en reiskosten
- minder verschillende tegenstanders per seizoen
- in de laagste klasse vallen bij 5 teams niet 1, maar 2 wedstrijden weg.
2. Is spelen in zestallen in de lagere klassen aanvaardbaar?
+ meer mogelijkheden om de huidige piramide in stand te houden
- de invloed van een individuele uitslag op de teamuitslag wordt groter
3. Zouden we naar een teamgrootte in de ereklasse moeten van 8 spelers?
+ meer ruimte om de huidige piramide in stand te houden
+ een gelijk aantal spelers per tam over de hele competitie
- de teruggang van het aantal leden en deelnemers zit niet bij de spelers met de hoogste rating
4. Hoe denkt men over uitgebreide nacompetitie en play-offs.
+ Ja, een versterkte nacompetitie is een interessant idee.
- Nee, de huidige nacompetitie is prima.
5. Het aantal teams in de Ereklasse is te groot en zou verminderd moeten worden tot 8 of 10
+ verminderd de krachtsverschillen tussen het team met de hoogste en laagste speelsterkte
- minder kans voor teams om in de Ereklasse uit te mogen komen
6. De eerste en tweede klasse kan beter samengevoegd worden
+ betere regionale spreiding door meer groepen zorgt voor minder reistijd en reiskosten
- krachtsverschillen binnen elke groep worden groter

7. De nationale competitie bevat 10-12 zaterdagdagen per seizoen
 - Geeft dat voldoende ruimte voor andere damactiviteiten zoals damdagen, persoonlijke wedstrijden?
 - Zouden meer speeldagen dan 12 in een seizoen aantrekkelijker zijn voor spelers
8. Indeling van teams in klassen op rating / speelsterkte in plaats van promotie/degradatie
 - + teams die van het ene jaar op het andere ineens veel sterker of zwakker worden zitten direct in een gelijkwaardige poule
 - verminderd spelplezier omdat er geen promotie of degradatie meer op het spel staat
9. De nationale competitie moet doorlopen tot en met mei
 - + rode draad binnen het hele damseizoen
 - relatief veel tijd tussen de rondes

Bijlagen

Bijlage: Details van de oriënterende fase:

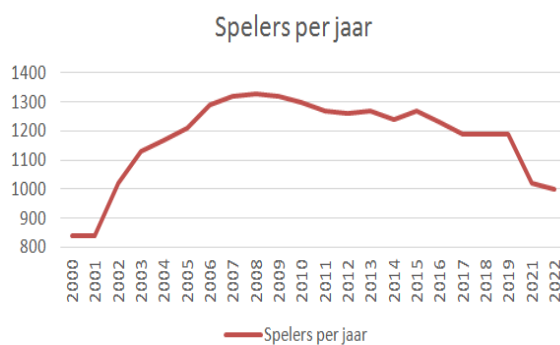
A. Herstructurering KNSB 2016:

Om een idee te krijgen hoe zo iets aan te pakken is gekeken naar de Koninklijke Ned. Schaakbond die ook enige tijd geleden een herstructurering heeft doorgevoerd. Uit de stukken van de KNSB Bondsraad konden een aantal conclusies getrokken worden over "het proces":

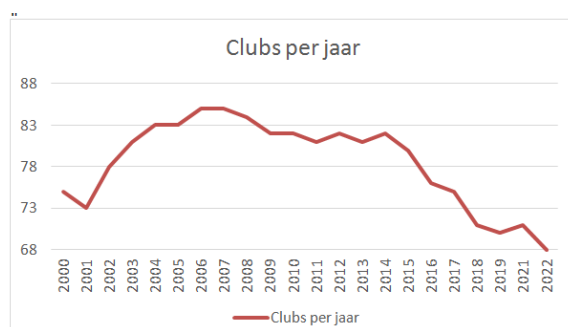
- Men had een kleine voorbereidingsgroep ingesteld.
- Het middel van de brede enquête bleek bij de KNSB geen bruikbaar instrument.
- De KNSB kent deels dezelfde problematiek. Het ledenaantal daalde daar van 24.000 naar 16.000 in 13 jaar. Dat is een jaarlijkse daling van ca. 3%.
De KNDB daalde van 5293 in 2014 naar 3615 in 2021, dat is 5% jaarlijks.
- De KNSB nam een aantal jaren voor de overgang naar een nieuw systeem.
Daar speelde vooral de ontkoppeling van landelijke en provinciale competitie.
Die ontkoppeling heeft de KNDB al in 2001 doorgevoerd.

B. Onderzoek herstructurering KNDB 2019:

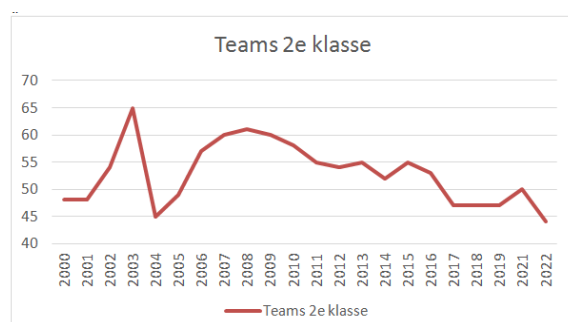
Dat onderzoek is aangevuld met recente gegevens.

Vanaf het vrijgeven van de competitie vanaf 2002 is er eerst een duidelijke stijging geweest van de deelname. Sinds 2008 neemt het aantal spelers gestaag af. In 2014 is er een korte opleving te zien, maar de combinatie teams hebben de dalende trend niet kunnen stoppen. De trend dat veel spelers vanuit de provinciale competities overstappen naar het dammen op zaterdag in de nationale competitie is voorbij. En de Corona jaren zijn zichtbaar. Het aantal spelers daalde van 1200 naar 1000.

Er is een duidelijke daling van het aantal deelnemende clubs te zien. Dit is een weerspiegeling van een trend, die in het hele land zichtbaar is: er zijn steeds minder verenigingen die een tiental op de been kunnen brengen. Dammers zoeken elkaar op bij grotere verenigingen, om te kunnen deelnemen aan de competitie. Het aantal clubs is in 2022 iets gedaald, nl. van 70 naar 68 gedaald

Een laatste belangrijke factor is het aantal deelnemende teams in de laagste klasse. Dit heeft in de eerste jaren van de analyse nogal geschommeld door een wisselende opzet van de hogere klassen. Sinds 2004 wordt er gespeeld met een ereklasse, twee hoofdklassen en drie 1e klassen. Ook hier is sinds 2008 een dalende trend te zien.

Het aantal teams in de 2^e klasse is in 2022 ook iets gedaald, van 47 naar 44.

Bijlage: Details van de probleemonderzoekende fase:

1.1. Prognose voor het aantal deelnemers aan de NC

Op verschillende manieren kwam steeds dezelfde conclusie naar voren. Het aantal deelnemers aan de NC zal de komende 5 jaar naar ca. **750-780** dalen.

A. Algemene ledendaling:

De KNDB kent nu een ledendaling van 180 per jaar en een bepaald deelname percentage (1.100/2.900). Als die daling en dat deelname percentage constant blijft heeft over 5 jaar de NC een omvang van 760 spelers.

B. Leeftijdsopbouw:

Uit de ledenadministratie kon de leeftijdsopbouw van aan de NC deelnemende spelers gevonden worden. De volgende prognose tabel geeft de aantallen per leeftijdscategorie.

Leeftijd	2022	Jaarafname	2023-24	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28	2028-29	2029-30
A 80-99	28	16%	23	20	16	14	12	10	8
B 75-79	72	11%	64	57	51	46	41	36	32
C 70-74	113	8%	104	96	89	82	76	70	65
D 65-69	141	3%	137	134	130	127	123	120	117
E 60-64	150	2%	148	145	143	140	138	136	133
F 55-59	107	1%	106	104	103	102	101	99	98
G 50-54	86	1%	85	84	83	82	81	81	80
H 45-49	61	1%	60	60	59	59	58	57	57
I 40-44	50	3%	49	47	46	45	43	42	41
J 35-39	44	1%	43	43	42	42	41	41	40
K 30-34	36	-1%	36	37	37	37	37	38	38
L 25-29	33	3%	32	31	30	29	28	27	26
M 20-24	23	7%	21	20	19	17	16	15	14
N 15-19	34	12%	30	26	23	20	18	16	14
O tot 15	22	7%	20	19	17	16	15	14	13
Total	1000		960	923	889	858	828	801	776

Conclusie:

De leeftijdscategorieën vanaf 70 jaar zullen in de komende 7 jaar sterk afnemen.

Nu boven de 70 $113+72+28=213$ spelers, in 2029-2023 zijn dat er nog 105.

Deze prognose laat zien dat we rekening moeten houden met een NC die in de komend 5 jaar van ca. 1000 naar ca. 775 spelers zal teruglopen.

C. Leeftijdsopbouw per klasse:

De volgende (samengevatte) tabel geeft de gemiddelde leeftijd per klasse. Die is het laagst in de Ereklasse en het hoogst in de 1^e en 2^e klasse.

Klasse	Aantal spelers	Gem Rating	Gem Leeftijd
1 - Ereklasse	120	1357	46 jaar
2 - Hoofdklasse	240	1190	53 jaar
3 - Eerste klasse	288	1080	58 jaar
4 - Tweede klasse	352	908	57 jaar

D. Prognose Aantallen per ratingcategorie

De volgende tabel geeft een prognose van de aantallen spelers per ratingcategorie aan, gebaseerd op het jaarlijkse afname percentage.

Rating klasse	Jaarafname	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028	2028-2029	2029-2030
1300 +	1,30%	133	131	130	128	126	125	123	121
1200-1300	2,20%	135	132	129	126	124	121	118	116
1100-1200	2,60%	191	186	181	176	172	167	163	159
1000-1100	2,90%	206	200	194	189	183	178	173	168
900-1000	3,50%	162	156	151	146	140	136	131	126
800-900	7,80%	84	77	71	66	61	56	52	48
0-800	8,30%	89	82	75	69	63	58	53	49
Total		1000	964	931	899	869	840	812	786

Conclusie:

Deze prognose laat zien dat we rekening moeten houden met een NC die in de komend 5 jaar van ca. 1000 naar ca. 786 spelers zal teruglopen.

1.2. Tijdspad analyse

Een daling van 1000 naar 750 roept de vraag op wanneer het huidige competitie­model gaat bezwijken.

Gegeven de prognose van spelersaantallen per rating­categorie en aangenomen dat deze spelersaantallen zich “vloeiend” op sterkte over de verschillende niveaus verdelen ontstaat het volgende beeld.

Die aantallen leveren binnen het huidige competitie­model dan op:

Klasse	Rating	2022-2023		2023-2024		2024-2025	
		Indeling	Aantal	Indeling	Aantal	Indeling	Aantal
Ereklasse	1300+	1x12x10	120	1x12x10	120	1x12x10	120
Hoofdklasse	1300+	2x12x10	13	2x12x10	11	2x12x10	10
	1200-1300		135		132		129
	1100-1200		92		97		101
1 ^e klasse	1100-1200	3x12x8	99	3x12x8	89	3x12x8	80
	1000-1100		189		199		194
	900-1000		-		-		14
2 ^e klasse	1000-1100	4x11x8	17	4x10x8	1	4x9x8 of 3x12x8	-
	900-1000		162		156		137
	800-900		84		77		71
	0-800		89		82		75
		1000		964		931	

De Ereklasse heeft in 2024-2025 wat spelers extra nodig maar kan nog steeds op 1x12x10=120 uitkomen.

De Hoofdklasse mist voor 2x12x10 al 14 spelers. Maar als die aangevuld worden uit de 1^e klassen kan daar met 2x12x10 gespeeld worden.

De 1^e klasse komt er nu 30 tekort. Als die gevonden worden uit de 2^e klasse is er een 3x12x8=288 indeling mogelijk.

Maar voor de 2^e klasse zijn er 283 spelers. Dat zijn nog maar 35 teams. Daar kan nauwelijks nog een 3x12x8 mee gevormd worden. De 2^e klasse in 3 groepen levert ook onacceptabele reistijden op.

Ook spelen in 8-tallen in de hoofdklasse lost nauwelijks nog iets op. De leeftijdsdaling treft de 2^e klasse het zwaarste. Voor die klasse is nauwelijks meer een indeling mogelijk. Zeker niet als de wenselijkheid van een meer of minder regionale wordt meegenomen.

Conclusie:

Het huidige competitie­stelsel loopt in 2024-2025 vast!

1.3. Sterkteverschillen

De **gemiddelde teamsterkte** in een klasse heeft de laatste jaren een grotere spreiding dan voorheen. Dat sluit aan bij de waarneming dat van sommige partijen gezien het krachtsverschil de uitslag al van te voren vaststaat.

De verschillen tov het gemiddelde:

In de ereklasse is het sterkste team 100 ratingpunten sterker dan het gemiddelde.

In Hoofdklasse A is het sterkste team 142 ratingpunten sterker dan het gemiddelde. In 1^e klasse C is het sterkste team 121 ratingpunten sterker dan het gemiddelde.

In hoofdklasse B, 1^e klasse B en C zijn die verschillen veel kleiner n.l. +70, +50, en +49.

Met een ratingverschil van 50 punten kan er nog van alles gebeuren.

Het verschil *sterkste-zwakste*

Dat is het grootst is bij de Ereklasse, bij de Hoofdklasse A en bij 1^e klasse A n.l. 200 punten of meer.

Er zijn dus wedstrijden waarbij op elk bord het ratingverschil meer dan 200 punten is.

Ereklasse:	
CTD Arnhem	1315
Damcomb Fryslân	1340
Damlust Gouda	1378
Damvereniging VBI	1454
De Waarddammers	1306
DES Lunteren	1255
HDC Hoogeveen	1330
Hijken DTC	1405
Van Stigt Thans	1438
Van Stigt Thans2	1327
Witte van Moort	1367
WSDV	1376
Gemiddelde	1358
Standaardafwijking σ	55
Maximum - gemiddelde	+96
Minimum - gemiddelde	-103
Sterkste - zwakste	199
1^e klasse A	
Apeldoorn	1064
De Vechtstreek	1033
Huizum2	0949
Bornse Damver.	1102
DokumRinsumageest	1058
Lelystad	1065
Damcomb. Fryslân2	1105
HDC Hoogeveen2	1063
Oerterp-Drachten	1178
Damkring Emmeloord	1063
Het Noorden2	0956
Roden Leek	1051
Gemiddelde	1057
Standaardafwijking σ	59
Maximum - gemiddelde	+121
Minimum - gemiddelde	-108
Sterkste - zwakste	229

Hoofdklasse A	
020	1229
Heerenveen	1146
Ijmuiden	1200
DIOS Achterhoek	1341
Het Noorden	1247
Nijverdal	1203
EDC Enschede	1114
Hijken DTC2	1140
SNA	1189
Harderwijk	1177
Huizum	1194
Witte van Moort2	1207
Gemiddelde	1199
Standaardafwijking σ	56
Maximum - gemiddelde	+142
Minimum - gemiddelde	-85
Sterkste - zwakste	227
1^e klasse B	
020 2	1109
DES Lunteren 3	1044
VAD	1113
Alblasserdam	1051
Haarlemse Damclub	1144
Van Stigt Thans3	1116
Damlust2	1147
Leids Damgenootschap	1040
Zaanstreek	1132
De Waarddammers2	1118
PWG's-Gravenpolder	1140
Zenderstad	1005
Gemiddelde	1096
Standaardafwijking σ	47
Maximum - gemiddelde	+50
Minimum - gemiddelde	-92
Sterkste - zwakste	142

Hoofdklasse B	
CEMA/De Vaste Zet	1199
Dios Eureka	1162
Ons Genoegen	1132
Dammers uit Oost	1262
Gooi& Eemland	1101
RDC Rijsburg	1191
Damvereniging VBI 2	1259
Heijmans Excelsior	1223
Samen Sterk	1231
Den Haag	1169
Lent	1215
WSDV 2	1159
Gemiddelde	1192
Standaardafwijking σ	47
Maximum - gemiddelde	+70
Minimum - gemiddelde	-91
Sterkste - zwakste	161
1^e klasse C	
ADG Amersfoort	1136
Damcomb. Nijmegen	1069
DIOS Achterhoek 2	1082
Brainsport Eindhoven	1086
Dammend Tilburg	1072
EAD Asten	1126
CTD Arnhem2	1045
Dammers uit Oost2	1071
Raes DC Maastricht	1123
D'Amateurs	1099
DES Lunteren2	1068
WSDV 3	1064
Gemiddelde	1087
Standaardafwijking σ	27
Maximum - gemiddelde	+49
Minimum - gemiddelde	-42
Sterkste - zwakste	91

1.4. “Opwaartse druk”

Met “Opwaartse druk” wordt bedoeld dat om een team compleet te krijgen zwakkere spelers –uit lagere teams- worden gevraagd om mee te spelen in een hogere klasse waar ze qua speelsterkte eigenlijk niet thuis horen. Natuurlijk kan dat als een uitdaging worden gezien en voor opkomende jeugdspelers is het een prima manier om ervaring op te doen. En mee mogen spelen in de ereklasse met de mogelijkheid van een wereldkampioen te verliezen is ook niet zo erg.

Maar op een lager niveau is wel de vraag of het speelplezier bij een vrij zekere nederlaag niet onder druk komt te staan. En verder is het meespelen van te zwakke spelers een teken dat een team niet altijd meer volledig en op sterkte kan uitkomen.

Als maatstaf wordt een ratingverschil van 250 met de gemiddelde sterkte van een team aangehouden.

Ereklasse: Met een gemiddelde sterkte van 1358 horen spelers met < 1208 er eigenlijk niet thuis. T/m ronde 7 kwamen er 159 spelers uit. 16 daarvan hadden een rating van minder dan 1208. Dat is 10%.

Hoofdklasse A: Met een gemiddelde sterkte van 1199 horen spelers met < 1049 er eigenlijk niet thuis. T/m ronde 7 kwamen 179 spelers uit. 38 hadden een rating van minder dan 1049 . Dat is 21%. Er werden 9 “niet opgekomen” genoteerd.

Hoofdklasse B: Met een gemiddelde sterkte van 1193 horen spelers met < 1042 er eigenlijk niet thuis. T/m ronde 7 kwamen 176 spelers uit. 37 hadden een rating van minder dan 1049 . Dat is 21%. Er werden 3 “niet opgekomen” genoteerd.

1e klasse A: Met een gemiddelde sterkte van 1057 horen spelers met < 907 er eigenlijk niet thuis. T/m ronde 7 kwamen 156 spelers uit. 37 hadden een rating van minder dan 907 . Dat is 24%. Er werden 7 “niet opgekomen” genoteerd.

1e klasse B: Met een gemiddelde sterkte van 1096 horen spelers met < 946 er eigenlijk niet thuis. T/m ronde 7 kwamen 143 spelers uit. 21 hadden een rating van minder dan 946 . Dat is 15%. Er werden 0 “niet opgekomen” genoteerd.

1e klasse C: met een gemiddelde sterkte van 1087 horen spelers met < 937 er eigenlijk niet thuis. T/m ronde 7 kwamen 153 spelers uit. 20 hadden een rating van minder dan 937 . Dat is 13%. Er werden 2 “niet opgekomen” genoteerd.

Samenvattend: Met name in de Hoofdklasse wordt een relatief groot aantal spelers gezien die er qua speelsterkte eigenlijk niet thuishoren. Het is in beide klassen 21%, = 1 op de 5, is 2 op de 10. Het zou opgevat kunnen worden als een aanwijzing dat het ook in de Hoofdklasse moeilijk is om een 10-tal uit te brengen. Er wordt aangevuld uit lagere klassen.

Dat zijn forse aantallen spelers die vooral “voor hun club” op weg gaan maar vrij zeker gaan verliezen.

Bijlage: Samenvatting van de 1e brainstormfase

1. De NC spelen in één groep, Zwitsers
2. Knockout formule, vergelijkbaar met bekertoernooi. Afvallers spelen ook door!
3. 4-tallen: Dus een gelijke teamgrootte en heel veel teams.
4. Spelen in zestallen.
5. Regionale voorrondes dus een indeling op regio, niet op speelsterkte!, gevolgd door een 2e fase voor het kampioenschap.
Met groepen van 4 teams en meerdere partijen op één dag zijn er 4 speeldagen nodig.
6. Meerdere wedstrijden centraal (met kortere speeltijd)
7. 1e en 2e klasse samenvoegen b.v. 1xEreklasse 10-tal, 3xHoofdklasse en 6x1e klasse (8-tallen)
8. NC organiseren als rating competitie, geen promotie, vrije inschrijving
9. Een nieuwe piramide met kleinere klassen van 8 teams, een forse nacompetitie/play-offs, meer groepen per klasse
10. Indelen in poules, gevolgd door een knockout fase, soort van Champions League
11. Competitie over een langere periode spelen, b.v. van sept. tot mei, om de 3 of om de 4 weken.
12. Op rating in Ereklasse en Hoofdklasse, alles daaronder Zwitsers
13. Een dubbele competitie
14. Een verplichte opstelling
15. Ereklasse op en andere dag en niet perse om de 2 weken spelen

Idee 1: Één groep, Zwitsers:

Alle teams die zich inschrijven voor de NC spelen in een grote groep volgens het Zwitserse loting systeem, waar iedere ronde teams worden ingedeeld tegen teams met gelijke aantal punten. Na iedere ronde wordt de loting voor de volgende ronde gemaakt (rekening houdend met de uit-thuis van de verenigingen zodat de zaal van te voren kan worden gereserveerd (en mogelijk opties zoals reisafstand, gewogen loting)).

Dit systeem werkt voor ieder aantal teams en is goed schaalbaar, het voldoet aan de eis dat er uiteindelijk een team kampioen wordt en na een aantal rondes spelen de teams tegen teams van ongeveer gelijke sterkte.

Met dit systeem moet er na iedere ronde de nieuwe indeling worden gemaakt en het speelplezier is minder in de eerste paar rondes, omdat dat de sterke en minder sterke teams nog niet gescheiden zijn door een verschillend puntenaantal. Dit systeem heeft geen agenda voor- of nadelen en het aantal rondes en teamgrootte staan niet vast.

Idee 2: Knock-out systeem:

Alle teams spelen in één dubbel-eliminatie toernooi met twee brackets (voorbeeld: https://en.wikipedia.org/wiki/Double-elimination_tournament) en een overgebleven poule. Ieder team begint in de hoofdbracket waarin de winnaar van iedere ronde doorgaat naar de volgende ronde van de hoofdbracket. De verliezers komen terecht in de herkansingsbracket, waar de winnaars spelen doorgaan naar de volgende ronde in de herkansingsbracket en dan tegen de verliezers uit de hoofdbracket van de vorige ronde spelen. Na 2x verliezen is het niet meer mogelijk om terug te komen en deze teams spelen samen in een groep (mogelijk Zwitsers) de overige ronde tegen tegenstanders van gelijk niveau.

Het aantal teams in dit systeem is redelijk flexibel, al moet er wel rekening gehouden worden dat aantal teams in de buurt moet zitten van een 2x, omdat anders het knockout systeem niet werkt. Op dit moment zit 27 het meeste in de buurt, maar plekken kunnen altijd worden opgevuld na de eerste ronde door een aantal verliezende teams toch door te laten gaan om het schema passend te maken.

Het aantal rondes staat wel al vast op $x+2$, (nu dus 9), omdat dan de verliezer van de laatste ronde in de hoofdbracket na 1 ronde in de herkansingsbracket nog één keer tegen de winnaar van de hoofdbracket speelt.

Voor dit systeem moet er na iedere ronde de nieuwe indeling worden gemaakt voor de overgebleven poule, de indelingen voor de brackets staan al vast. De sterke teams komen elkaar in de brackets tegen, terwijl de minder sterke teams elkaar vrij snel tegen komen in de herkansingsbracket of de overgebleven poule. Dit duurt wel een paar rondes. Bij het maken van de brackets kan rekening worden gehouden met de reisafstand. Daarnaast heeft dit systeem geen agenda voor- of nadelen en de teamgrootte staat niet vast.

Idee 3: Spelen met viertallen

Uitwerking

- Met 770 spelers kom je uit op 190 teams. Zoals ik al eerder heb betoogd, gaat deze vlieger niet op omdat het kader van teamleiders/regelaars beperkt is. Het is te verwachten dat het aantal spelers met deze oplossing verder zal dalen.
- Uitgaande van 12 teams per klasse en 5 niveaus van 1, 2, 3, 4 en 5 parallele groepen, kom je uit op $(1+2+3+4+5) \times 12 \times 4 = 720$ dammers. Wellicht is dat haalbaar.
- Spelen op locaties waar minimaal 3 wedstrijden (12 partijen) plaatsvinden. Kleine verenigingen met 1 of 2 teams kunnen samen met clubs in de buurt hun thuiswedstrijden spelen.

Voordelen

- Schaalbaar. Je kunt beginnen met 6 niveaus, ofwel 1008 dammers en dan geleidelijk het aantal parallele groepen terugbrengen. Na een aantal jaren kan er een niveau af, etc.
- Krachtsverschillen per niveau zijn kleiner, omdat er minder dammers op een niveau spelen. De hoogste klasse bestaat slechts uit de sterkste 48 spelers. Dit moet toch de uitstraling van een echte topcompetitie hebben.
- Reisafstanden op de lagere niveaus blijven beperkt, omdat het aantal parallele groepen redelijk groot blijft (4 tot 6).

Nadelen

- Individuele uitslagen zijn direct zeer bepalend voor het teamresultaat. Een enkele nederlaag is bijna altijd funest. Dat vinden veel dammers onprettig.
- Er spelen minder dammers op het hoogste niveau. Vinden de 'afvallers' het wel interessant om een klasse lager te spelen?
- Je gaat vaak niet meer met een grote groep op stap naar een uitwedstrijd. De indeling kan wel zo worden gemaakt dat teams van een vereniging soms dezelfde uitwedstrijd spelen (doen we nu ook al waar dat kan), maar nog vaker zal dit niet het geval zijn.
- Het is een radicale verandering voor de beleving van de dammers rondom teamwedstrijden. Spelen in een groot team (8 of 10) wordt spelen in een zeer klein team (4 spelers). Dammers zullen dit minder leuk vinden. Van de andere kant blijft je eigen partij precies hetzelfde (1-tegen-1).

Idee 4: Spelen met zestallen

Bij het huidige aantal van 1000 deelnemers zijn er 166 zestallen. Dit past goed bij een piramide met 1, 2, 4 en 7 groepen. De ereklasse, hoofdklassen en eerste klassen bestaan uit 12 teams per groep (samen 84 teams) en de tweede klasse bestaat uit 11 of 12 teams (samen 82 teams).

Met de toekomstige 750 spelers kun je 125 zestallen vullen. Dit past goed bij een piramide met 1, 2, 3 en 5 groepen. De ereklasse, hoofdklassen en eerste klassen bestaan uit 12 teams per groep (samen 72 teams) en de tweede klasse bestaat uit 10 of 11 teams (samen 53 teams).

In de loop van de jaren zullen we moeten afschalen van een model dat lijkt op het eerste om uit te komen in een model dat lijkt op het tweede.

Schaalbaarheid:

- Er zijn 4 niveaus en dit kunnen we lang volhouden.
- De piramide begint erg breed en wordt langzaam smaller. Er komt een moment dat de 1e klasse van 4 naar 3 groepen moet.

Overwegingen:

- Wellicht past dit aantal spelers per team beter bij het snel dalende aantal deelnemers.
- In de komende jaren is er een behoorlijk brede piramide mogelijk.
- Op wat schaven na (parallel groep eruit) zijn niet snel nieuwe reorganisaties nodig.
- Zelfde aantal spelers per team over de hele competitie.
- Er spelen $12 \times 6 = 72$ mensen op het hoogste niveau. Nog steeds veel minder dan nu.
- Sociale beleving zal wel anders worden dan met tientallen.
- Individuele uitslagen zijn belangrijk, maar niet alles bepalend.

Idee 5: Regionale voorrondes

- 770 dammers betekent een kleine 100 achttallen.
- Verdeel dit in prestatie gerichte en recreatieve teams. Eventueel 2 prestatiegerichte niveaus.
- Ga even uit van 64 (2x 32) prestatiegerichte en 32 recreatieve teams (mooie aantallen maken het voorstel aantrekkelijk).
- Deel per niveau de 32 teams in 4 parallele regionale groepen van 8 teams in. Speel een halve competitie van 7 rondes.
- De nummers 1-2 van de groep plaatsen zich voor de playoffs. Nummers 3-4 spelen voor plaatsen 9-16, nummers 5-6 voor plaatsen 17-24 en 7-8 voor plaatsen 25-32.
- De playoffs bestaan uit 3 rondes, waarbij de winnaar zich steeds voor de bovenste helft plaatst. Vergelijk met de laatste opzet van de bekerwedstrijden.
- Wellicht kunnen de 32 teams in de tweede fase driemaal op een centrale locatie spelen?
- Eventueel kan er promotie / degradatie zijn tussen de twee prestatiegerichte niveaus.

Voordelen

- Reistijd is in de eerste fase van de competitie beperkt.
- Er zijn $7 + 3 = 10$ rondes nodig en geen nacompetitie. Dit scheelt 2 zaterdagen.
- Heel veel teams hebben de kans om kampioen van Nederland te worden. Liefst 32 teams spelen op het hoogste niveau.
- De competitie eindigt met een directe strijd om het landskampioenschap. Een echte finale!

Nadelen

- Er moet opnieuw worden ingedeeld na 7 rondes.
- Tegelijk thuis spelen in de tweede fase wordt lastig.
- Reistijd is in de tweede fase van de competitie niet beperkt.
- Veel krachtsverschillen te verwachten in de eerste fase.

- Minder strijd om promotie en degradatie en meer wedstrijden voor spek en bonen.
- Hoe deel je in als het aantal teams niet zo mooi uitkomt?

Verdere uitwerking:

Bij 1024 deelnemers zijn er 128 achttallen. Daarmee kun je 16 groepen van 8 teams vullen. Bijvoorbeeld 2 prestatieve niveaus van elk 4 regionale groepen en daaronder een recreatief niveau van 8 regionale groepen. De prestatieve niveaus spelen een halve competitie en daarna 3 knock-out rondes, zoals hierboven beschreven. Het recreatieve niveau speelt een halve competitie en ook 3 knock-out rondes. Er zijn twee regionaal in te delen knock-out rondes (zeg: noord en zuid), zodat spelers op het laagste niveau niet het hele land door hoeven.

Overwegingen:

- De schaalbaarheid van deze oplossing laat te wensen over. Als het aantal deelnemende teams niet mooi uitkomt, is indelen in achttallen en spelen van playoffs lastig te realiseren. Er vallen dan veel gaten.
- De parallel met de bekerwedstrijden is eerder een nadeel dan een voordeel.
- Het indelen op sterkte van de teams heeft wel iets. Hoe belangrijk vinden dammers de promotie / degradatie eigenlijk?
- Krachtsverschillen blijven groot bij 256 spelers op het hoogste niveau. Nu zijn dat er 120.
- Reistijden worden een probleem bij de herindeling.

Het lijkt erop dat dit idee (groepen van 8 teams, daarna te verdelen in 2x 4 teams) een oplossing is voor de schaalbaarheid en reistijd, omdat daar de tweede fase binnen de eigen groep blijft. Essentie is dat er juist wel promotie / degradatie is. Het zou helpen als we kunnen aangeven hoe belangrijk dit is. Dat zou helpen bij het beperken van de voorstellen die we overwegen en verder uitwerken.

Idee 6: Meerdere wedstrijden centraal (kortere bedenktijd)

Uitwerking

- Dit is nog best lastig. Je kunt niet een groep van 12 teams verdelen in driemaal 4 teams die op een dag naar een locatie komen, 3 partijen spelen en dan een nieuwe indeling van driemaal 4 teams maken waarin iedereen elkaar nog niet heeft gehad. De 4 teams die elkaar al hebben gehad passen niet in 3 verschillende groepjes.
- Je kan wel 4 teams bij elkaar zetten en dan 2 partijen spelen en op die dag niet tegen het derde team spelen. Dat laat ruimte voor de nieuwe indeling. Ik heb het niet uitgeschreven, maar ik ga er vanuit dat je zo wel een rooster kunt maken. Je hebt dan 6 speeldagen nodig: de eerste 5 met 2 partijen en de laatste met 1 partij.
- Je zou de laatste ronde met de 12 teams op een centrale locatie kunnen spelen.

Voordelen

- Meer teams op dezelfde locatie geeft meer gezelligheid.
- Er zijn maar 6 dagen nodig exclusief nacompetitie. Dit geeft veel ruimte op de dam kalender.
- Sneller spelen past meer bij deze tijd, maar het zijn evengoed lange dagen (2 partijen).

Nadelen

- Kunnen we voldoende locaties vinden waar een extra wedstrijd kan worden gespeeld? Dit geeft wel een extra restrictie, vooral voor klein behuisde verenigingen.
- Het speltempo moet omhoog en sluit daarmee niet langer aan bij het (internationaal) gangbare speltempo.

Idee 7: 1e en 2e klasse samenvoegen.

Volgens de prognose zijn er de volgende aantallen deelnemers per ratingcategorie.

Als we het aantal spelers nu en volgens de prognose 2029-2030 verdelen over de huidige klassen, beginnend met de spelers met de hoogste rating in de hoogste klasse, dan ontstaat een tabel met aantallen spelers per klasse per categorie. Op die aantallen kunnen we de bovengenoemde percentages toepassen en dan wordt duidelijk hoe bij ongewijzigd beleid de competitie er over 5 jaar uitziet.

Klasse	Aantal spelers	Rating	2022-2023		2029-2030		Afname
			Aantal	Totaal	Aantal	Totaal	
Ereklasse	1x12x100	1300 +	120	120	110	110	8%
Hoofdklasse	2x12x100	1300 +	13	240	12	204	15%
		1200-1300	135		115		
		1100-1200	92		77		
1e klasse	3x12x8	1100-1200	99	288	83	237	18%
		1000-1100	189		154		
2e klassen	4x11x8	1000-1100	17	352	14	236	33%
		900-1000	162		127		
		800-900	84		47		
		0-800	89		48		
				1000		787	

Hieruit blijkt het grote probleem. De afname gaat in de hogere leeftijdsgroepen het hardst en daardoor worden de lagere klassen het hardst getroffen. De ereklasse wordt het minst geraakt. Het idee is daarom om de 1e en 2e klasse samen te voegen én tegelijkertijd het aantal teams in de hoofdklasse uit te breiden. Dat biedt de 1200+ spelers de mogelijkheid om op niveau te spelen en levert tegelijkertijd in de combi 1e/2e klasse een volwaardige competitie met voldoende deelnemers. Een mogelijke uitwerking:

1 Ereklasse van 10 tientallen, 3 Hoofdklassen van 12 achttallen, 5 1^e klassen van 10 achttallen.

Klasse	Aantal spelers	Rating		Gemiddelde sterkte
Ereklasse	1x10x10= 100	1300 +	100	1350
Hoofdklasse	3x12x8= 288	1300 +	22	1205
		1200-1300	115	
		1100-1200	151	
1^e klasse	5x10x8= 400	1100-1200	9	955
		1000-1100	168	
		900-1000	127	
		800-900	47	
		0-800	48	
			787	

Met deze verdeling:

- Is de Ereklasse gewaarborgd als hoogste niveau van de sterkste damcompetitie.
- Zijn er extra mogelijkheden ontstaan voor sterke spelers om in de Hoofdklasse uit te komen.
- Is in de eerste klasse de gemiddelde speelsterkte zó, dat daar ook voor een 800 á 900 speler nog plezier aan is te beleven.

Aanvullende opmerkingen:

1. Het verschil in sterkte tussen de 1^e klasse en de Hoofdklasse is groot. Een kampioen in de 1^e klasse is direct degradatie kandidaat in de Hoofdklasse. Daaraan is tegemoet te komen door promotie uit de 1^e klasse niet langer verplicht te stellen.
(Als laagste klasse hoort er toch al een vrije inschrijving bij)
2. Aan een gereduceerde promotieplicht kunnen voorwaarden worden verbonden als:
* daaropvolgende jaar buiten mededinging
of
* daarop volgende jaar is promotie wel verplicht.
3. Een variatie is om de Ereklasse en Hoofdklasse met 12 teams te spelen. Maar dat reduceert de 1^e klasse tot 4x12x8 want 5x10x8 is dan al niet meer mogelijk.

Klasse	Aantal spelers	Rating	
Ereklasse	1x12x10= 100	1300 +	120
Hoofdklasse	3x12x8= 288	1300 +	2
		1200-1300	115
		1100-1200	160
		1000-1100	11
1^e klasse	4x12x8= 384 (Er zijn er 379)	1000-1100	157
		900-1000	127
		800-900	47
		0-800	48

Idee 8: Vrije inschrijving per ratingcategorie

Nog steeds uitgaande van een globale indeling in 1 Ereklasse van 10 tientallen, 3 Hoofdklassen van 12 achttallen, 5 1^e klassen van 10 achttallen zou gedacht kunnen worden aan een vrije inschrijving per ratingklasse.

Teams met een gemiddelde sterkte tot b.v. 1100 mogen zich inschrijven in de 1^e klasse

Teams met een gemiddelde sterkte tussen b.v. de 1100 en de 1350 mogen zich inschrijven in de Hoofdklasse.

Teams met een gemiddelde sterkte daarboven mogen zich uitsluitend voor de Ereklasse inschrijven.

Per jaar wordt het aantal ingeschreven teams de basis van de competitie.

Er is geen promotie. Men wordt kampioen in een ratingcategorie.

Idee 9: Nieuwe piramide

Het competitie­model bestaat uit groepen van 8 teams. Elke groep speelt eerst een enkelvoudige rond­competitie (7 wedstrijden) [hierna: de reguliere competitie]. De bovenste vier in de eind­stand spelen in een na­competitie om het kampioenschap c.q. promotie, de onderste vier om degradatie (hierna: de finale).

Dat gebeurt in een enkelvoudig toernooi (3 wedstrijden). De onderlinge uitslagen uit het eerste toernooi blijven staan, zodat de eind­stand van de finale wordt opgemaakt uit 6 wedstrijden. Uit en thuis in de finale wordt omgewisseld met de reguliere competitie.

De winnaar van de promotie­finale promoveert (cq wordt kampioen in de ere­klasse), de laatste in de degradatie­finale degradeert.

Uitgaande van 100 teams zou de indeling zijn:

Ere­klasse: 1 groep van 8 teams (8)

Hoofd­klasse: 2 groepen van 8 teams (16)

Eerste klasse: 4 groepen van 8 teams (32)

Tweede klasse: 5 tot 6 groepen van 7 - 8 teams (44).

In dit model zijn er in de ere­klasse en hoofd­klasse 2 degradanten per groep. In de eerste klasse 1 a 2 degradanten per groep, afhankelijk van het aantal tweede klasse­groepen.

Voor- en nadelen:

- Het aantal wedstrijden bedraagt 10 tegenover 11 of 12 nu. Dat is iets minder spelplezier, maar verlicht wel de druk op de damkalender
- Schaalbaarheid is prima, binnen dit model kan de tweede klasse terug naar 4 groepen van 7 teams (28) of omhoog naar 8 groepen van 8 teams (64) zonder het model en het aantal spelers per team aan te passen.
- In de tweede klasse is er geen degradatie, dus als je in die groep niet bij de eerste 4 eindigt is de competitie feitelijk afgelopen. Een degradatie­finale is dan niet nodig (maar kan wel) en is feitelijk voor spek en bonen (S&B). Minpunt op spelplezier. Noot: nu ook al is na pakweg 7 rondes een aantal teams al feitelijk uitgeschakeld voor promotie.
- De topteams in de ere­klasse ontmoeten elkaar twee keer in het seizoen, dat is voor de prestatie­teams een pluspunt denk ik. Verder zijn er in de ere­klasse minder S&B-wedstrijden, omdat de laagste teams afvallen ten opzichte van het huidige model.
- Aandachtspunt: het wisselen van uit en thuis ten opzichte van de reguliere competitie zou er toe kunnen leiden dat teams in de finale 3x thuis of 3x uit spelen.
- Degradatie van twee teams op een groepsgrootte van 8 komt op mij wel fors over. Als maar één team degradeert, impliceert dit dat de kampioenen van de onderliggende klasse niet direct promoveren, maar eerst nog tegen elkaar spelen voor de promotie­plaats.
- In plaats van 36 teams nu zijn er 24 teams in de ere- en hoofd­klasse, hierdoor zal het krachtsverschil tussen hoofd- en ere­klasse naar verwachting af gaan nemen.
- De wedstrijden voor de finale kunnen pas gepland worden nádat de reguliere competitie is afgelopen. Voor de indeling door de wedstrijd­leider en daaropvolgende in­planning van zalen door de teams is meer tijd nodig dan de twee weken die er nu voor staan. Als we altijd die 7 wedstrijden in december kunnen afwikkelen is dat prima werkbaar, maar de afgelopen jaren is wel gebleken dat dit niet altijd lukt door allerhande internationale kampioenschappen in het najaar.
- Door de uitbreiding van de eerste klasse naar vier groepen (ipv 3 nu) kunnen de teams beter op regio worden ingedeeld. Hierdoor worden reiskosten en reistijd lager, kan aantrekkelijker zijn zeker voor de meer recreatiever ingestelde spelers.

Idee 10: Champions League model

Het competitie­model bestaat uit een groepsfase gevolgd door knockoutwedstrijden. Als we dan toch het Champions League model aanhouden, dan lijkt me differentiatie ook een goed idee.

Een indeling met de UEFA namen:

- Champions League (CL): 32 teams
- 'Europa' League (EL): 32 teams
- 'Conference' League (CC): 36 teams (afhankelijk van de inschrijving)

Indeling op basis van gemiddelde spelersrating bij de teamopgave, daarnaast kunnen rechten gegeven worden aan de winnaars c.q. finalisten van vorig jaar.

Binnen dit aantal zijn er meerdere mogelijkheden voor de CL en EL

- 8 groepen van 4, enkel- of dubbel­ron­dige competitie
- 4 groepen van 8, enkel­ron­dige competitie
- Varianten met 6 teams per groep kunnen ook, maar daar kom je in een knockoutfase niet goed mee uit

Vooralsnog groepen van 4 met een dubbel­ron­dige competitie.

CL: 8 teams (poulewinnaars) plaatsen zich voor de knock-outfase, vervolgens kwart, halve en hele finale (3 wedstrijden). 8 teams (nummers 2) plaatsen zich voor de knockoutfase van de EL.

EL: 8 teams (poulewinnaars) en 8 teams uit de CL plaatsen zich voor de knockoutfase, totaal 16 teams, vervolgens achtste, kwart, halve en hele finale (4 wedstrijden). Nummers 2 uit de EL poules plaatsen zich voor de CC.

CC: vergelijkbaar concept, maar erg afhankelijk van de inschrijvingen.

Voor- en nadelen:

- Of een dubbel­ron­dige competitie met 4 teams, in parallelpoules wel zo aantrekkelijk is, is de vraag. Er zijn relatief veel Spek & Bonen wedstrijden.
- Alternatief is een enkel­ron­dige competitie, maar dan neemt het aantal te spelen wedstrijden wel ernstig af, zeker voor de afvallers.
- Wat doen we met de afvallers? Daar kun je wel wedstrijden voor inplannen (dat heb ik nu maar even achterwege gelaten) maar dat blijft om des keizers baard. Hoe aantrekkelijk is dat voor spelers? Je kunt er ook nog voor kiezen om afvallers in de finalewedstrijden in de hogere leagues door te laten in de volgende league, maar het wordt er niet overzichtelijker van - nadeel
- Thuis- en uit is lastig vooruit te voorspellen in de finalefase, dat kan lastig zijn met zaalreserveringen – nadeel
- Een zeperd in een individuele wedstrijd kan van doorslaggevende invloed zijn op het verloop van de competitie. Bijvoorbeeld als op een zaterdag bij toeval meerdere spelers van een team verhinderd zijn. In een rond­com­petitie kun je dat nog wel opvangen, in een poule met 4 teams of in de finale is het gelijk afgelopen – nadeel
- Schaalbaarheid is prima - voordeel
- Indeling op rating zorgt ervoor dat teams die ineens veel sterker of zwakker zijn geworden door omstandigheden direct op de goede plek in de competitie zitten - voordeel
- Anderzijds is het fraudegevoelig, teams kunnen hun indeling beïnvloeden door een sterk of juist zwak team op te geven en dat later aan te passen (als de indeling is geweest) – nadeel

Idee 11: Damkalender

Uitwerking is vrij kort. Het idee is om gemiddeld drie weken (minimaal twee, maximaal vier) tussen de competitiewedstrijden te laten zitten ipv twee nu. Dat geeft ruimte om WK's op te vangen, verlicht de druk op de damkalender. Als je dat loslaat op dit jaar in het huidige model, zonder rekening te houden met allerlei versturende zaken (zoals WK's) dan kom je uit op

2022: 17-9, 8-10, 29-10, 19-11, 10-12 (5 wedstrijden)

2023: 14-1, 4-2, 25-2, 18-3, 8-4, 29-4 (6 wedstrijden); nacompetitie 13 of 20-5.

Voor- en nadelen

- De nationale competitie loopt dan als een rode draad door het hele damseizoen. Kan als een voordeel (je houdt spelers langer vast in het seizoen) of een nadeel (als spelers dammen als een wintersport beschouwen en in maart buitenactiviteiten willen doen) worden beschouwd
- Meer ruimte in de kalender voor inhaalwedstrijden, opvangen van verhinderingen in de internationale damkalender, wk's etc. (voordeel)
- Kan in het voorjaar de kalender voor jeugdwedstrijden in de weg zitten (nadeel)
- Medio maart tot medio mei zijn een aantal data niet handig vanwege feestdagen (nadeel)

Idee 12: Op rating in Ereklasse en Hoofdklasse, alles daaronder Zwitsers

Idee 13: Dubbele competitie

Een dubbele competitie voor de hele competitie. Dit betekent dat in iedere groep/klasse iedereen 2x tegen elkaar speelt: 1x uit en 1x thuis. Bij een groepsgrootte van 6 teams zouden er 10 ronden worden gespeeld met daarna nog een eventuele nacompetitie. Uitgaande van 8-tallen zouden er nu ongeveer 20 groepen gevuld kunnen worden over verschillende klassen. Hiervoor zou een piramide gemaakt kunnen worden van bijvoorbeeld 1, 3, 6, 10.

Het voordeel van dit model is dat de er binnen een groep ieder team elkaar uit en thuis treft, dus de reisafstand is eerlijker binnen een groep. Daarnaast is dit idee goed schaalbaar in groepen van 6 teams. Een nadeel zit in de promotie/degradatie, omdat er een stuk meer teams zijn die promoveren/degraderen, zorgt wel dat iedere wedstrijd belangrijker is voor promotie/degradatie plekken. Daarnaast is het bij een groep met 1 team minder dat er gelijk 2 wedstrijden wegvallen. Ook zal het indelen meer werk zijn dan nu, omdat er simpel weg meer groepen zijn.

Idee 14: Een verplichte opstelling

Idee 15: Ereklasse op en andere dag en niet perse om de 2 weken spelen

Bijlage: Aanpassing en aanscherping van ingebrachte ideeën

In bespreking van deze ideeën werd gekeken naar voor en nadelen en of die nadelen door aanpassingen weggenomen konden worden.

Idee 1 (Zwitsers) en idee 2 (Knockout met dubbele bracket)

Beide ideeën geven problemen t.a.v. het van tevoren vastleggen van de uit/thuis wedstrijden. Idee is ingetrokken.

Idee 2: Knock-out systeem:

In essentie: Alle teams spelen in één dubbel-eliminatie toernooi met een hoofdbracket, een herkansingsbracket en een overgebleven poule.

- Als bezwaar wordt gezien dat het alleen werkt als het aantal teams in de buurt zit van 2^x Dus 64 of 128. Dat bezwaar is onlosmakelijk verbonden met het concept en daarom lastig weg te nemen.
- Verder wordt het beoordeeld als een bewerkelijk systeem voor de wedstrijdleiding en lastig planbaar voor de verenigingen.

Beide ideeën zijn ingetrokken.

Idee 3: Spelen met viertallen:

De essentie:

12 teams van vier spelers per klasse en 5 niveaus met respectievelijk 1, 2, 3, 4 en 5 parallele groepen.

- Een nadeel van viertallen is dat individuele uitslagen zeer bepalend voor het teamresultaat. Dat doet afbreuk aan het speelplezier.
- Je gaat met een heel klein groepje op pad. De sociale beleving is anders.
- Er spelen veel minder dammers op het hoogste niveau. (Nu 120, dan 48)

Deze bezwaren zijn onlosmakelijk verbonden met het idee om in vier-tallen te spelen.

Idee 4: Spelen met zestallen:

Een zestallen competitie is zeker mogelijk. Maar het is een grote stap vanuit de huidige situatie. Het voelt ook niet fijn aan om van 10-tallen en 8-tallen nu naar zestallen over te gaan. De teambeleving wordt heel anders, de wedstrijdbeleving wordt heel anders.

We parkeren deze mogelijkheid.

Idee 5: Regionale voorrondes

In essentie: Een competitie in achttallen, verdeeld over twee prestatiegerichte niveaus en één recreatief niveau. 12 teams per klasse, 5 niveaus met 1, 2, 3, 4 en 5 parallele groepen

Er wordt zo veel mogelijk regionaal ingedeeld in groepen van 8 teams. Die spelen een halve competitie in 7 ronden gevolgd door play-offs.

Tussen de prestatiegerichte niveau's kan een promotie-degradatie regeling bestaan.

Eventueel ook vanuit het recreatieve niveau.

Opmerkingen nav van 4-tallen – 6-tallen – 8-tallen – 10-tallen:

De discussie over viertallen, zestallen, achttallen of tientallen leverden wel een nieuwe invalshoek op.

Viertallen vallen af als ongeschikt voor een NC met teams.

Zestallen blijven als concept geparkeerd.

In de Hoofdklasse zien we 'opwaartse druk' en toenemende moeilijkheden om in 10-tallen te spelen.

Achttallen in de Hoofdklasse zijn vanaf 2024 vrijwel onvermijdelijk en de werkgroep zal het bestuur adviseren om vanaf 2024 in 8-tallen te spelen in de Hoofdklasse.

Het al in 2023-2024 invoeren komt naar mening van de werkgroep te vroeg.

Indelingstechnisch zou een gelijke teamomvang in alle klassen ideaal zijn. Dus misschien ook achttallen in de Ereklasse. Anderzijds is het verschil in teamgrootte bij promotie vanuit de Hoofdklasse naar de Ereklasse geen heel groot probleem.

We besluiten hierover de verenigingen te bevragen.

Opmerkingen over prestatiegericht versus recreatie gericht

Van het eerdere idee om over te gaan tot een indeling in 2 prestatie-gerichte niveau's en één recreatief niveau komen we terug. Als straks de promotie/degradatie van 1e naar Hoofdklasse eenvoudiger is door de gelijkschakeling in 8-tallen, dan voelt spelen in een 'recreatieve klasse' als een devaluatie van de competitie. Dammen is op elk niveau prestatie gericht en competitief gericht. We spreken voortaan over een indeling in de 1^e en 2^e (of gecombineerde 1^e en 2^e) als een regionaal ingedeelde klasse.

Hiermee hebben wij als werkgroep de vraag over het belang van promotie/degradatie al beantwoordt.

Idee 6: Meerdere wedstrijden centraal en met kortere bedenktijd

Dat idee is in uitwerking heel lastig, zo niet onmogelijk. En niet elke speler zal blij worden met meerdere partijen. Het idee wordt afgewezen.

Idee 7: 1e en 2e klasse samenvoegen.

De essentie:

De hoofdklasse uitbreiden tot 3 groepen van 12 8-tallen.

Dat neemt de top van de 1e klasse weg. Die kan daarna met de 2e klasse samengevoegd tot één regionaal spelende klasse. In de ereklasse en Hoofdklasse kan met play-offs gewerkt worden.

De ereklasse kunnen 10-tallen blijven want zo heel groot is het probleem niet bij promotie naar de ereklasse. Het gaat maar om 2 teams. Maar het zouden ook 8-tallen kunnen zijn.

Idee 8. Vrije inschrijving per ratingcategorie

In essentie:

1 Ereklasse van 10 tientallen, 3 Hoofdklassen van 12 achttallen, 5 1e klassen van 10 achttallen met een vrije inschrijving per ratingklasse. Er is geen promotie. Men wordt kampioen in een ratingcategorie.

In feite zit deze indeling in twee prestatiegerichte niveaus en één recreatief niveau al in verschillende ideeën. Niets nieuws. Dit idee wordt daarom doorgehaald als losstand idee.

Idee 9: Een nieuwe piramide met kleinere klassen van 8 teams en een uitgebreide nacompetitie

In essentie:

Ereklasse

De ereklasse bestaat uit 8 teams (in tientallen). Er wordt eerst een enkelvoudige rondcompetitie gespeeld (7 wedstrijden) [hierna: de reguliere competitie]. De bovenste vier in de eindstand spelen in een nacompetitie om het kampioenschap, de onderste vier om degradatie (hierna: de finale).

Dat gebeurt in een enkelvoudig toernooi (3 wedstrijden).

Hoofdklasse

De hoofdklasse speelt in een regulier rondtoernooi met 10 of 12 teams per klasse in achttallen; regionaal ingedeeld. Bij een inkrimping van de ereklasse en een samenvoeging van de 1^e en 2^e klasse, kan de hoofdklasse wat groter worden.

Eerste klasse

De eerste klasse bestaat uit de resterende teams, die worden regionaal ingedeeld in groepen van 10 tot 12. Er wordt gespeeld met achttallen. Afhankelijk van het totale aantal spelers kom je dan uit op:

Totaal aantal spelers	Ereklasse	Hoofdklasse	Eerste klasse
900 (eigenlijk 896)	8x10 = 80 (1 groep)	36 x 8 = 288 (3 groepen)	66 x 8 = 528 (6 groepen)
800	8x10 = 80 (1 groep)	36 x 8 = 288 (3 groepen)	54 x 8 = 432 (5 groepen)
700 (eigenlijk 696)	8x10 = 80 (1 groep)	36 x 8 = 288 (3 groepen)	41 x 8 = 328 (4 groepen)

Promotie/degradatie tussen hoofdklasse en eerste klasse afhankelijk van het aantal groepen, vergelijkbaar met nu tussen eerste en tweede klasse, met of zonder nacompetitie.

Idee 10: Champions league model

In essentie:

Het competitie model bestaat uit een groepsfase gevolgd door knockoutwedstrijden.

Een groot en principieel nadeel van elk knockout systeem is dat incidentele effecten (zoals afwezigheid/ziekte van een speler) direct erg bepalend zijn voor het resultaat. En voor de afvallende teams wordt de competitie op gegeven moment oninteressant om in mee te spelen.

Organisatorisch is het ook lastig (want onvoorspelbaar)

Het idee wordt teruggenomen.

Idee 11: Langere periode nemen voor de NC geeft ruimte op de damkalender

In essentie:

Loslaten dat er altijd 2 weken tussen competitiewedstrijden moet zitten.

Heeft veel voordelen. Er ontstaat ruimte voor topwedstrijden, deelname aan WorldCups enz. maar ook ruimte voor breedtesport en ledenwerving.

Kan verder in elk competitie model verwerkt en is uitwerking, niet een principiële keuze voor een competitievorm. Wordt daarom aan wedstrijdleiding overgelaten en nu als idee afgevoerd.

Idee 12: Op rating in Ereklasse en Hoofdklasse, alles daaronder Zwitsers

Is niet verder in detail uitgewerkt.

Idee 13 (Dubbele competitie)

Een dubbele competitie voor de hele competitie. Dit betekent dat in iedere groep/klasse iedereen 2x tegen elkaar speelt: 1x uit en 1x thuis. Bij een groeps grootte van 6 teams zouden er 10 ronden worden gespeeld met daarna nog een eventuele nacompetitie. Uitgaande van 8-tallen zouden er nu ongeveer 20 groepen gevuld kunnen worden over verschillende klassen. Hiervoor zou een piramide gemaakt kunnen worden van bijvoorbeeld 1, 3, 6, 10.

Het voordeel van dit model is dat de er binnen een groep ieder team elkaar uit en thuis treft, dus de reisafstand is eerlijker binnen een groep. Daarnaast is dit idee goed schaalbaar in groepen van 6 teams. Een nadeel zit in de promotie/degradatie, omdat er een stuk meer teams zijn die promoveren/degraderen, zorgt wel dat iedere wedstrijd belangrijker is voor promotie/degradatie plekken. Daarnaast is het bij een groep met 1 team minder dat er gelijk 2 wedstrijden wegvallen. Ook zal het indelen meer werk zijn dan nu, omdat er simpelweg meer groepen zijn.

Idee 14 Een verplichte opstelling

Dit zou een oplossing kunnen zijn voor de duidelijke sterkteverschillen. Maar de inschatting is dat de nadelen groter zijn. De opstelling ligt vast, tegenstanders spelen vaak tegen elkaar en zelden tegen iemand anders.

Idee 15 Ereklasse op en andere dag en niet perse om de 2 weken spelen

Is grotendeels uitwerking en daarmee aan de WedstrijdCommissie.